

02
2020

22. ROČNÍK
ZALOŽENÉ
1999

POKOJ A DOBRO

KATOLÍCKY
ČASOPIS
FARNOSTI
MARKUŠOVCE

VELKÁ NOC

MILÍ ČITATELIA!

Do histórie ľudstva sa rok 2020 zapíše mimoriadnym spôsobom. Doposiaľ sa nikomu a ničomu nepodarilo „zastaviť“ život na planéte takým masívnym spôsobom a prikázať aj mocným a bohatým tohto sveta. Voľnému oku neviditeľný – koronavírus COVID-19.

V ostatných krajinách už skôr, u nás sa až vo februári 2020 spustila lavína opatrení, ktorá začala určovať iný spôsob nášho života, na aký sme už boli zvyknutí. Vo všetkých oblastiach. Dokonca aj v tej cirkevnej – bolo nariadené zatvoriť všetky chrámy a verejne nesláviť bohoslužby. Takmer nepochopiteľné.

Ako to už medzi ľuďmi v mimoriadnych situáciách býva, vyplavia sa na povrch rozličné vysvetlenia. Od odborných a vedeckých, cez filozoficko-teologické až po konšpiračné a vymyslené. Od začiatku sme hltali spravodajstvo, aby sme zistili, čo sa vlastne stalo a čo máme a budeme robiť. Doteraz si dávame na otázky aj vlastné odpovede. Apokalyptické, výsmešné, občas pochabé, ale aj rozumné a upokojujúce.

Asi najvýnimočnejším vyhlásením bol 27. marca 2020 o 18. hodine príhovor Svätého Otca na prázdnom Svätopeterskom námestí vo Vatikáne, kedy mimoriadnym spôsobom požehnal svet a udelil pri splnení potrebných podmienok úplné odpustky. A tam – na tom ľudoprázdnom mieste – odznili slová, ktoré s chirurgickou presnosťou pomenovali súčasný stav ľudstva. Priamo, v tichu a v pravde, s pokorou, ale aj s nádejou. Vyhľadajme si tento text na internete a čítajme si ho dookola dovtedy, až kým neprenikne do hĺbky nášho srdca. Zaznelo „evanjelium“ podľa pápeža Františka.

... „V tomto našom svete, ktorý ty (Pane) miluješ viac než my, sme napredovali plnou rýchlosťou a cítili sa silní a schopní na všetko. Lakomí po zárobku, nechali sme sa pohltiť vecami a vyčerpať náhlením. Nezastavili sme sa pred tvojimi výzvami, nepohli nami vojny a planetárne nespravodlivosti, nepočuli sme volanie chudobných a našej ťažko chorej planéty. Napredovali sme bezohľadne a mysleli sme si, že navždy zostaneme zdraví na chorom svete.“...

Od vypuknutia pandémie už prešlo pár mesiacov a náš život sa mení. Či sa však zmení k lepšiemu, záleží na každom z nás. Nanovo objavme krásu jednoduchého života, v ktorom budeme vnímavejší na Božie stopy okolo nás i v nás a na potreby ľudí. Nezabúdajme však, že sme Božie deti, ktoré majú mať vo svojej DNA nádej. Tak ju šírite.

Požehnaný veľkonočný čas za celú redakciu vyprosuje

MONIKA HODNICKÁ

šéfredaktorka

monika.hodnicka@gmail.com

NEBUDEM SA BÁŤ ZLÉHO, LEBO PÁN JE SO MNOU

Najfrekventovanejším slovom dnešných dní je koronavírus. Málokto sa vzrušoval nad prvými správami o jeho vzniku a šírení v závere minulého roka v Číne. Odtiaľ prišlo už viacero epidémií, napríklad nákaza SARS, vtáčia chrípka, a nejako zvlášť sa nás to nedotklo. Spozorneli sme až vtedy, keď sa objavil v Taliansku a dodnes tam naberá hrozivé rozmery. Epidémia sa rozšírila do všetkých svetadielov a bola preklasifikovaná na pandémiu. Šíri sa aj vo všetkých štátoch Európy.

Neviem, či je to náhoda, že u nás sa objavila na začiatku Pôstneho obdobia. Nemôže byť jedným zo znamení, ktoré si obyčajne nevšímame, že v našich životoch nie je všetko v poriadku? Cítíme sa neobmedzenými pánmi sveta. Chýba nám pokora. Mrháme drahocenným časom, ktorý dostávame od Pána. Naháňame sa za kariérou, majetkom, pôžitkami a zabúdame na dušu, na Boha. Klaniame sa dielam svojich rúk, necitlivo sa správame k veľkolepým Božím dielam, najmä k prírode a k človeku. Nemáme čas ani na rodinu, ale neodpustíme si internet a surfovanie po sociálnych sieťach.

Život sa spomalil,
všade je ticho.

foto: Peter Lazor

OPATRENIA

Pre spomalenie šírenia nákazy sa zo dňa na deň značne obmedzil pohyb obyvateľov. Všetky okolité štáty zatvorili svoje hranice, ktoré na pôde Európskej únie majú minimálny význam. Prerušilo sa vyučovanie na všetkých typoch škôl. Zatvorili sa múzeá, plavárne, fitnesscentrá, športoviská. Minimalizovala sa činnosť úradov, pôšt, stravovacích zariadení, obchodov aj výrobných podnikov.

CIRKEV

Slovenskí biskupi pristúpili k zrušeniu verejných svätých omší. Takúto udalosť si nepamätajú ani najstarší pamätníci. Pripomína to prechod frontu, kde hrozbou nie sú zbrane, ale zmutova-

né vírusy. Život sa spomalil, všade je ticho, žiadne zápchy a preplnené dopravné prostriedky. Všetci sme sa uzavreli vo svojich príbytkoch. Zrazu si uvedomujeme, ako málo toho potrebujeme. Núka sa nám dostatok času hlbšie sa zamyslieť nad svojím životom, na modlitbu či čítanie Svätého písma. Kresťanské médiá nám tiež poskytujú bohatý duchovný program. Máme možnosť viac sa venovať rodine a jedinečnú príležitosť zaviesť spoločnú rodinnú modlitbu. Pri pravidelnej opakovanej činnosti vzniká návyk, ktorý najmä mladým môže byť v budúcnosti svetielkom nádeje i oporou v ťažkostiach života.

Aj keď nám chýba živý Kristus v Eucharistii i spoločenstvo farníkov, veríme, že Boh je aj v týchto ťažkých chvíľach stále s nami.

Monika Hamráková, Markušovce

ZMŔTVYCHVSTALÝ PÁN SA S NAMI STRETÁVA V EUCHARISTIÍ

Na Jubilejnej slávnosti svätých košických mučeníkov v sobotu 7. 9. 2019 v Košiciach vo svojom príhovore budapeštiansko-ostrihomský arcibiskup kardinál Péter Erdö pozval všetkých na Medzinárodný eucharistický kongres, ktorý bude už 52. v poradí a uskutoční sa od 13. do 20. septembra 2020 v Budapešti. Motto kongresu je prevzaté z 87. žalmu: „V tebe sú všetky moje pramene.“ Takýto kongres je tiež jednou z príležitostí na oživenie eucharistického života v Cirkvi.

Sú veci, ktoré pominú a sú veci, ktoré sú večné. Ide o fenomény, ktoré majú presah až za horizont časnosti. K takýmto skutočnostiam patrí aj živý Pán v Eucharistii. Učenie koncilu hovorí: „Lebo v najsvätejšej Eucharistii je všetko duchovné dobro Cirkvi, to jest sám Kristus, náš veľkonočný Baránok, ktorý skrze svoje telo, Duchom Svätým oživené a oživujúce, dáva život ľuďom, a tak ich pozýva a podnecuje, aby spolu s ním obetovali seba samých. Eucharistia sa preto javí ako prameň a vrchol všetkého šírenia evanjelia, takže veriaci sa prijímaním Eucharistie plne včleňujú do Tela Kristovho.“

K tajomstvu Eucharistie sa vo svojej poslednej encyklike, ktorá je zároveň aj akoby jeho testamentom, vyjadril pápež sv. Ján Pavol II. Okrem iného napísal: „Cirkev nedostala Eucharistiu od Krista, svojho Pána, ako jeden z mnohých darov, ale ako dar najväčší, dar par excellence, lebo Kristus dáva sám seba, svoju osobu vo svojom človečenstve.“ Kristus v Oltárnej sviatosti je dar nekonečnej ceny, ktorý si nemôžeme ničím zaslúžiť a ktorého nie sme hodní. „Pane, nie som hoden,

aby si vošiel pod moju strechu (...).“ Ježiš sa nám dáva zo svojej veľkej lásky a dobroty. Všetky jeho dary majú jeden cieľ – aby sa nám viac a viac priblížil. Položme si tu niekoľko otázok: Ako veľmi si uvedomujeme milosť tohto daru? Prijímame Eucharistiu len zo zvyku? Teším sa na stretnutie so svojim Spasiteľom vo svätej omši?

Tajomstvo Eucharistie nie je ľahké preniknúť a pochopiť. Pred tajomstvom môžeme žasnúť, mať ho v úcte, môžeme po ňom túžiť, ale nemôžeme mu do dôsledku rozumieť. Čím Eucharistia je, tomu sa učíme porozumieť po celý život, stále znovu. Skloňme sa s úctou pred eucharistickým Kristom a uvedomme si, že Kristus túži nám byť tak blízko, že si ani sami sebe tak blízko nedokážeme byť. Boho-človek Ježiš Kristus chce vstúpiť do nášho srdca, do centra nášho života, pod spôsobmi chleba a vína. Tak sa nájde pán v sluhovi, Boh v človekovi. „Ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži.“

Bývalý parížsky arcibiskup Jean-Marie Lustiger v jednom interview vyjadril svoj názor na Boha a na svet. Pochopiteľne, prišla na program i jeho konverzia zo židovstva ku kres-

ťanstvu. Cesta tejto konverzie, ako sa sám vyjadril, jednoznačne viedla cez Ježiša Krista, narodeného, ukrižovaného a zmŕtvychvstalého v Judei, tohto a nie iného konkrétneho človeka dejín. Kristova láska sa dotkla jeho mysle i jeho srdca.

Poznáme udalosť z evanjelia o dvoch emauzských učeníkoch. Podobne aj my, na svojej emauzskej ceste života, dovoľme Ježišovi, aby nám otváral oči, náš duchovný zrak, aby sme pozerali na svet jeho očami. Koncilné učenie má aj túto krásnu myšlienku: „Najvyšší kňaz nového a večného zákona, Ježiš Kristus, vezmúc na seba ľudskú prirodzenosť, priniesol do tohto pozemského vyhnanstva pieseň chvály, ktorá sa spieva v nebesiach po celú večnosť. On spája so sebou celé ľudské spoločenstvo a pridružuje si ho pri spievaní tohto božského chválospevu.“

Nech je náš život bytostne zakorenený v zmŕtvychvstalom Pánovi. Nech viera vo vzkrieseného Ježiša Krista je našou silou na našej pozemskej púti z časnosti do blaženej večnosti.

Štefan Saloka
správca farnosti

ZMIERENIE

K obnove Kostola sv. Michala Archanjela v Markušovciach došlo počas celého 18. storočia hneď niekoľkokrát. Jeho interiér bol bezpochyby skrásnený aj vybudovaním hlavného barokového oltára v prvej tretine 18. storočia. Avšak tomuto počinu predchádzali pomerne rozporuplné skutočnosti a dejinné udalosti.

A síce myšlienky reformácie sa nevyhli ani Máriašsyovcom a pod ich vplyvom menili svoje vierovyznanie jednotliví členovia rodu. František Máriašsy (*1627 – †1685) dokonca svoj názor počas života niekoľkokrát zmenil. Najprv sa stal z kalvína katolíkom, čím bol 11. apríla 1672 ako prvý katolík zvolený za spišského podžupana. Neskôr sa však ku kalvinizmu opäť vrátil a v boji proti panovníkovi sa pridal na stranu šľachtica Imricha Tököliho. V šľapajach svojho otca pokračoval aj František syn Mikuláš Máriašsy (*1656 – †1744), ktorý bol nielen priamym účastníkom povstania Imricha Tököliho, ale pridal sa aj k povstaniu Františka II.

Rákociho a pod jeho rúskom bojoval proti katolíkom, čo sa v Markušovciach asi najtvrdšie prejavilo tým, že dal v roku 1703 delami strieľať do veže markušovského kostola a odstrelil katolícky kríž. V roku 1710 cisársky generál Sigbert Heister obsadil Markušovce a majetok Máriašsyovcov zabavil.

Ako zmierenie za hriechy svojho otca a starého otca sa Wolfgang Máriašsy (*1688 – †1755) spolu s bratom Alexan-

drom (*1686 – †1755) rozhodli, že nechajú v markušovskom kostole vybudovať nový oltár a táto myšlienka musela uzrieť svetlo sveta niekedy medzi rokmi 1710 až 1731. Začnime mladším z bratov – Wolfgangom. Napriek tomu, že jeho otec Mikuláš Máriašsy bol kalvínom, Wolfgang sa stal katolíkom. Jeho matkou bola pravdepodobne Eva Petneházy (*? – †1709). Mikuláš Máriašsy bol ženatý dvakrát, a tak Wolfgang pochádzal z desiatich detí. Vrávi sa, že Eva Berzeviczy, druhá manželka jeho otca,

Dnes je súčasťou kostola v Markušovciach oltár, ktorý je zároveň akýmsi aktom zmierenia za hriechy otcov.

bola horlivá katolíčka a zrejme i deti priviedla k tejto viere. Wolfgang sa neskôr stal podžupanom Abovskej stolice, no pravdepodobne sa nikdy neoženil a nemal potomstvo.

Wolfgang je tiež bádateľmi často zamieňaný so známejším príbuzným, a to synom svojho bratancia Wolfgangom Máriašsym (*1736 – †1795), ktorý nechal v Markušovciach postaviť letohrádok (v súčasnosti nazývaný Dardanely).

Náš Wolfgang je však nielen v rámci rodu, ale i všeobecne v histórii pomerne neznáma postava. A tak umrel v roku 1755

bez väčšieho povšimnutia. Na rozdiel od svojich známejších príbuzných neponúkol svetu okázalú svetskú stavbu, ktorá dnes nemá obdobu medzi kultúrnymi pamiatkami Slovenska. Dozaišta má jeho konanie i prosté súdobé vysvetlenie.

Napriek tomu sa obzvlášť v Pôstnom období skúsme pozrieť na veci z trochu iného pohľadu. Wolfgang nám vlastne ponúkol omnoho viac. Nie, nie sú to tie vyšperkované detaily a zlátené okrasy na oltári. Napokon, samotný Wolfgang v porovnaní so šľachticmi svojej doby, či niektorými príbuznými ani neoplýval prílišným majetkom. Ale aj vďaka nemu je dnes súčasťou kostola v Markušovciach oltár, ktorý je zároveň akýmsi aktom zmierenia za hriechy svojich otcov. Pri slávení veľkonočných sviatkov si obzvlášť pripomíname Kristovu smrť na kríži. Kríž často vnímame výlučne ako symbol utrpenia. Ale kríž je zároveň symbolom obety, ktorá prináša radosť vo vykúpení. A tak pri svätých omšiach môžeme pri pohľade na oltár vidieť i malý krížik malého človeka, ktorý nám je veľkou radosťou v podobe oltára. A tá nech je pre nás v týchto časoch inšpiráciou.

Miroslava Lazniová
historička

LITERATÚRA: KOLLÁROVÁ, Zuzana. Postavenie dedinskej šľachty na Spiši. In: Forum historiae. Bratislava : Historický ústav SAV, č. 2, 2008; SNAKOVÁ, Martina. Stavebný vývoj kaštieľa v Markušovciach ako šľachtického sídla Máriašsyovcov. In: Kaštieľ Markušovce – architektonicko-historický výskum. JANOVSKÁ, SPALÉKOVÁ; 2012; MÁRIÁŠSY, Peter. X. storočí rodu Máriašsy. Košice : Harlequin, 2006; PAJDUŠÁK, Matúš. Markušovce. Nástin dejepisný. Kežmarok : Pavel Sauter, 1923.

ÚZKOSŤ A STRACH V OBDOBÍ PANDÉMIE

Bočná loď v markušovskom kostole. Foto: Peter Lazor

Žijeme v dobe, ktorá sa rapidne mení, je plná stresu a zdá sa byť nepredvídateľná. Obdobie pandémie koronavírusu v nás vyvoláva úzkosť a starosti. Preto sa spoločne pozrieme na tri stratégie zvládania závažnej stresovej situácie.

Aktuálna problematika šírenia koronavírusu vo svete patrí medzi záťažové situácie, na ktoré majú rôzne psychologické smery podobný pohľad. Pri zvládaní úzkosti a strachu je najskôr potrebné odhaliť, aké emócie, myšlienky a telesné pocity nás ovládajú. Potom sa môžeme zamerať na stratégiu, ktoré nepríjemné pocity a myšlienky zmiernia.

Úzkostné myšlienky nie sú založené na realite.

ZMENIŤ MYŠLIENKY

Jedným z princípov práce s úzkosťou a strachom je identifikovanie negatívnych myšlienok a ich vplyvu na naše emócie a správanie. Takzvaným „prerávaním“ myšlienky, ktoré sa odborné nazýva kognitívna reštrukturalizácia, zmeníme aj svoje

emócie, správanie a konanie. Na začiatku je potrebné prijať fakt, že úzkostné myšlienky nie sú založené na realite. Môže ich spustiť drobné semienko pravdy, ale postupne narastajú na iracionálny ustatorostený príbeh, katastrofický scenár, ktorý nám zvierá hrdlo a paralyzuje naše konanie.

Tieto myšlienky musia premieňať na pozitívne a vnucovať si tak "slniečkársky" pohľad na svet. Naším cieľom má byť zmena iracionálneho na racionálne, pravdivé a vecné.

Môžu nás trápiť napríklad takéto myšlienky: „Čo sa stane, keď ochoriem ja alebo moji blízki? Čo ak mi dôjdu zásoby jedla alebo sa zastavia dodávky vody a elektriny? Čo ak sa

rozpadne celá spoločnosť?“ Nahraďme ich racionálnym uvažovaním, napríklad: „Som silný človek, ak ochoriem, nemusím to automaticky znamenať, že chorobu nevládnem prekonať. Ja aj moji blízki sa môžeme snažiť predísť ochoreniu týmito spôsobmi (sami si doplníme preventívne opatrenia, ktoré poznáme).“ Alebo tiež: „Je len malá pravdepodobnosť, že mi dôjdu všetky zásoby jedla, liekov a vody. Je to jedna z možností, ktoré môžu v mojom živote nastať, ale nemôžem žiť v strachu z možností, lebo možné je čokoľvek. Nedokážem kontrolovať budúcnosť, ale pri pohľade do minulosti vidím, že som už zvládol/zvládla rozličné ťažkosti, o ktorých som si tiež myslela, že sú nezvládnuteľné.“

pokračovanie na strane 9

OLTÁR SVÄTEJ RODINY V TEPLIČKE

Začiatkom 20. storočia za pôsobenia farára Júliusa Kerna v markušovskej farnosti bol kostol v Tepličke rozšírený o prístavbu dvoch bočných lodí. Kostol nadobudol podobu, akú poznáme dnes. Severná bočná loď s oltárom Božského srdca a južná loď s oltárom Svätej rodiny. Obidva oltáre neboli súčasťou obnovy kostola, ale (ako sa uvádza v kronike od M. Pajdušáka) farár Július Kern oltáre zaobstaral od svojho spolužiaka z Nyiregyházu (Maďarska) a prispôbil ich do novoutvorených priestorov kostola. Obnova s prístavbou bočných lodí sa uskutočnila v rokoch 1906 – 1913.

POPIS OLTÁRA

Barokový oltár Svätej rodiny je národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Pochádza z prvej tretiny 18. storočia. Dominantou oltára je obraz Svätej rodiny. Obraz zachytáva Pannu Máriu s Ježiškom a svätým Jozefom a svätú Alžbetu s malým Jánom Krstiteľom. Obraz nebol súčasťou oltára dovezeného z Maďarska. V roku 1895 ho namaľoval levočský maliar Adolf Springer (sign. v ľavom dolnom rohu obrazu) a do oltárneho otvoru bol dodatočne vložený.

SOCHÁRSKA VÝZDOBA OLTÁRA

(Mgr. Petrášková – ikonografické určenie v ALHNKP)

Dominujú dve najväčšie sochy. Pri pohľade na oltár vľavo je socha prvomučeníka svätého Štefana. V pravej ruke drží palmovú ratolesť mučeníka, v ľavej ruke si pri tele pridržiaava knihu, na ktorej má naukladané kamene – nástroj jeho umučenia ukameňovaním.

Vpravo je socha svätého Vavrinca. V ľavej ruke drží palmovú ratolesť a v pravej ruke rošt – atribút mučeníckej smrti. Zomrel upálením na kovovom rošte.

Obidve sochy štýlovo súvisia a sú pravdepodobne dielom jedného majstra. Pochádzajú zo začiatku 18., resp. z konca 17. storočia.

Štýlovo rovnaké sú aj dve menšie sochy. Naľavo je socha svätého apoštola Pavla – atribút – košík s lanom v ľavej ruke – znázorňuje jeho útek zo zajatia v Damašku (bol na lane v koši spustený cez hradby).

Vpravo je socha svätého Jána Krstiteľa v mladom veku – pri jeho bosých nohách je typický atribút – baránok.

Sochy svätého Cyrila a Metoda sú novodobé, pochádzajú zo začiatku 20. storočia.

PRELOŽENIE OLTÁRA DO SVÄTYNE KOSTOLA

V roku 1997 bol oltár Svätej rodiny preložený do svätyne. Oltár musel byť rozdelený. Kompletný oltár sa totiž do svätyne výškovo nezmestil. Jeho horná časť bola preložená do presbytéria na zhotovený podstavec. Oltárny stôl – menza – ostal na pôvodnom mieste. Preložený oltár slúžil ako hlavný oltár kostola až do začiatku reštaurovania.

ÚZKOŠŤ A STRACH V OBDOBÍ PANDÉMIE

V posledných rokoch sa v oltári objavovali mechanické poškodenia, ktoré spôsobil „zub času“, ale aj zjavné poškodenia červotočom. Z tohto dôvodu sa hospodárska rada pod vedením pána farára Ondreja Švančaru v roku 2015 rozhodla pristúpiť k jeho obnove reštaurovaním. Reštaurácii predchádzal výskum, ktorý určil rozsah poškodenia, na základe ktorého bola vypracovaná projektová dokumentácia k realizácii obnovy oltára.

Podmienkou obnovy oltára bolo odporúčanie z KPÚ: „Premiestniť oltár na pôvodné miesto v južnej lodi na jstvjúcu sarkofágovú menzu, pretože toto miesto bolo aj architektonicky pre oltár prispôsobené.“ Mgr. Maroš Semančík, historik výtvarného umenia.

Vo februári 2020 bola obnova oltára ukončená a oltár bol postavený na sarkofágový oltárny stôl na svoje pôvodné miesto v bočnej lodi Svätej rodiny.

Výdavky na reštaurovanie oltára – celková suma 50 580 €.

- Výskum oltára 3000 €
- Reštauračné práce 47 580 €
- Reštauračné práce previedol Mgr. art. Martin Kukura z Levoče.

Finančné zdroje tvorili prevažne milodary od veriacich, prispeli aj ružencové bratstvo a Obecný úrad Teplička.

Všetkým dobrodincom, ktorí finančne svojimi milodarmi prispeli na obnovu oltára, vyslovujeme úprimné – Pán Boh zaplať!

Mária Koňaková

Foto: Jozef Sendrej

AKCEPTOVAŤ EMÓCIE

V predošlej stratégii bolo potrebné zmeniť myslenie, aby došlo k zmene emócií. Niekedy je to príliš náročné a nemáme dosť energie alebo času na prerámovanie svojich myšlienok. V takýchto chvíľach pomáha všimnúť si svoje myšlienky a emócie, pozorovať ich a potom sa od nich vzdialiť, aby sa nestali bariérou pri dosahovaní našich cieľov (cieľom môže byť v tomto prípade plnohodnotné prežitie dňa bez výrazných stavov úzkosti, pomoc iným ľuďom

a pod.). Takýto prístup je založený na zmene nášho vzťahu k vlastným myšlienkam a emóciám, teda nie na zmene samotných myšlienok. Stávajú sa signálmi, ktoré vnímame, ale nemusíme na ne reagovať a ďalej ich rozvíjať. Myšlienky a emócie sa stávajú oblakmi na oblohe, ktoré pozorujeme. Venujeme im svoju pozornosť, ale my sami nie sme oblakmi, ani od nich nezávisí naše bytie.

Keď sa u nás objaví stresujúca myšlienka týkajúca sa koronavírusu alebo silná emócia strachu, môžeme si povedať: „Je to iba myšlienka/je to iba emócia, neurčuje môj život. Môže sa u mňa objaviť popri tom ako pracujem alebo odpočívam, možno ju budem cítiť celý deň. Ale nerozhoduje o tom, čo mám a čo nemám robiť so svojím životom. Môže mi robiť spoločnosť, ale nemusím kvôli nej všetko nechať. Nemusím sa ňou vôbec zaoberať.“

STAROSTLIVOSŤ O SEBA

Pre psychické i fyzické zdravie je potrebné dopriať svojmu telu i psychike dostatok pozornosti. Činnosti ako je cvičenie, dostatok spánku a zdravá strava sú zároveň prospešné preventívne opatrenia pri zvyšovaní odolnosti organizmu voči rôznym ochoreniam. Nanešťastie, v období silného stresu je starostlivosť o seba odsunutá do kúta, i keď, paradoxne, práve v týchto chvíľach je najdôležitejšia. Vďaka nej sa môžeme vyhnúť vyčerpaniu a psychickému kolapsu. Vhodným postupom je vyhradiť si hodinku na tvorbu zoznamu činností, po ktorých sa cítime dobre. Môže ísť o počúvanie hudby, prípravu zdravého jedla, cvičenie, čítanie knihy, ručné práce, telefonát s priateľmi – jednoducho čokoľvek, čo máme radi. Každý nasledujúci deň si vyberme aspoň jednu činnosť z toho zoznamu a zaraďme ju do svojho programu.

Neexistuje univerzálna rada, ktorá by zázračne odohnala úzkosť. Preto skúšame rôzne techniky a hľadáme to, čo pomôže práve v našej jedinečnej situácii. Aj vďaka tomu sami seba lepšie spoznáваме a posilňujeme svoju osobnosť. Zostávajme preto proaktívni a odvážni.

Zuzana Klučárová,
psychologička

100 ROKOV OD NARODENIA SLOVANSKÉHO PÁPEŽA

Ako prvý sa ospravedlnil za chyby Katolíckej cirkvi, vošiel do synagógy, mešity, modlil sa na hore Sinaj. Vyhlásil viac svätých ako všetci pápeži dokopy, vydal mnoho encyklik, exhortácií a listov, zaviedol ruženec svetla. Bol priateľom mladých, založil tradíciu SDM - Svetových dní mládeže. Veľa a intenzívne sa modlil za chorých a chudobných. Jeho život od začiatku až do konca bol poznačený veľkou vierou, obetou a utrpením, ale kríž niesol s vedomím, že sa podieľa na Kristovom utrpení. Apoštol Božieho milosrdenstva. **Veľký pápež, Ján Pavol II.**

ZO ŽIVOTA PÁPEŽA

18. mája uplynie 100 rokov od narodenia nám blízkeho pápeža sv. Jána Pavla II. Keď Karolovi Wojtyłovi už ako 9-ročnému zomrela matka, zveril sa pod ochranu nebeskej Matke Panny Márii, o ktorej povedal, že je to najkrajšie stvorenie, aké kedy chodilo po Zemi. Heslo Totus tuus (Celý tvoj) bolo krédom jeho života.

V mladosti mal rád prírodu, Tatry, rád čítal, bol divadelníkom. Prostredníctvom turistiky a športu formoval mladých ľudí. Počas vojny pracoval v kameňolome, kde spoznal ľudí, tvrdú prácu, a to ako hovoril, malo na formovaní jeho osobnosti väčší vplyv ako doktorát. Neskôr dozrelo jeho rozhodnutie stať sa kňazom.

16. októbra 1978 bol ako prvý Slovan zvolený za pápeža. Habemus papa – máme pápeža. Tieto výnimočné slová sme nemohli v bývalom režime priamo sledovať. Túto udalosť mohli niektorí zachytiť prostredníctvom Rádia Vatikán či Hlasu Ameriky, alebo nás mohla táto správa zastihnúť na druhý deň v práci, škole alebo

na zemiakovej brigáde, keď sme z tranzistora počuli strohú správu, že Poliak Karol Wojtyła bol v Ríme zvolený za pápeža.

Pápež, ktorý zmenil svet, prispel k pádu železnej opony. Ako hovoril: „Európa má dve pľúca – východ a západ, bez ktorých by nemohla dýchať.“ Človek hlbokéj viery, z ktorého vyžarovala láska, pokoj a dobro. Jeho najobľúbenejšou modlitbou bol posvätný ruženec. Pápež, ktorý zázračným spôsobom prežil v roku 1981 atentát, ale jeho následky ho sprevádzali počas nasledujúceho života.

NÁVŠTEVA LEVOČE

Jána Pavla II. volali lietajúci pútnik, lebo absolvoval vyše sto apoštolských ciest po svete. Mal rád naše Slovensko. Nikdy v histórii Slovenska sa nestalo, a asi sa už ani nestane, aby pápež navštívil našu krajinu až trikrát. Možno si to ani neuvedomujeme. Historická chvíľa nastala po páde komunizmu, keď v apríli 1990 navštívil Bratislavu a na letisku vo Vajnorocho pobozkal slovenskú zem. Pre nás (v tomto regióne) bol

Foto-internet

jedinečný deň 3. júl 1995, keď najvyšší pastier Katolíckej cirkvi navštívil naše najstaršie a najnavštevovanejšie pútnické miesto levočskú Mariánsku horu s Bazilikou Navštívenia Panny Márie. Vtedy boli vyslyšané modlitby, prosby a tajné túžby v dobách socializmu po tom, aby pápež navštívil Levoču. V tento sviatočný deň sme spolu s asi 650 000 pútnikmi mohli s radosťou skandovať:

„Splnilo sa Svätý Otče, že ste prišli do Levoče.“ Bolo úžasne, že po daždivej noci ráno prestalo pršať a bol nádherný slnečný aj duchovný deň. Byť osobne prítomný na svätej omši, ktorú celebruje pápež a po nej vidieť pápeža prechádzať v papa mobile v tesnej blízkosti, patrí k silným duchovným zážitkom na celý život.

PÁPEŽOVA SMRŤ

Môžeme už len spomínať na 2. apríl 2005, keď sa zdravotný stav pápeža zhoršil. Jeho blízky priateľ kardinál Tomko ho navštívil a hovoril, že tam panovala tichá atmosféra, ako keď umiera otec rodiny. Podľa jeho osobného tajomníka (takmer 40 rokov), dnes krakovského kardinála Diviša, jeho posledné slová na tejto zemi boli: „Nechajte ma odísť do domu môjho Otca.“ Večer pri sledovaní televízie sme si mohli prečítať smutné titulky. Talianska televízia oznámila, že o 21:37 milovaný pápež skonal. V tej chvíli sa takmer stotisícom veriacim na Svätopeterskom námestí a miliónom divákovi na celom svete tísli slzy do očí. Zomrel v predvečer sviatku Božieho milosrdenstva, ktorý sám ustanovil. Od jeho smrti do pohrebu 8. apríla prišli do Ríma takmer tri milióny ľudí. Bol to najväčší pohreb uplynulých desaťročí. Nikdy predtým neprišlo na pohreb nejakého človeka, či už vládkara, politika, prezidenta, toľko predstaviteľov štátov, kráľov, významných ľudí. Ľudia na preplnenom Námestí sv. Petra i pri televízoroch boli svedkom nezabudnuteľného okamihu, keď viator „listoval“ v evanjeliári položenom na truhle tela Jána Pavla II. a nakoniec „zatvoril“ knihu.

foto Peter Lazor, Rožňava, 13.9.2003

BEATIFIKÁCIA A KANONIZÁCIA

Už 6 rokov po pohrebe – 1. mája 2011 v Nedeľu Božieho milosrdenstva – bol Ján Pavol II. v Ríme pred asi 1,5 miliónmi pútnikov blahorečený. Pápež Benedikt XVI. beatifikoval svojho bezprostredného predchodcu, čo nemá obdobu za posledných 10 storočí života Cirkvi. A tiež v Nedeľu Božieho milosrdenstva (27. apríla 2014) bol Ján Pavol II. svätorečený. Obrovský dav pútnikov (okolo milióna na Námestí sv. Petra a okolitých uliciach) neodradilo ani nestále počasie. Keď pápež František vyhlásil Jána Pavla II. a Jána XXIII. za svätých, v tej chvíli nad Rómom zažiarilo slnko.

Svätorečenie pripomína v kostole v Tepličke socha Jána Pavla II., ktorá bola v tento

deň umiestnená a požehnaná v kostole. Pri jeho hrobe v Bazilike sv. Petra sa modlí mnoho ľudí a v niektorých dňoch je najnavštevovanejším miestom v Ríme. V kalendári si ho pripomíname 22. októbra – v deň, keď nastúpil na pápežský stolec. Počas jeho života, i po jeho smrti sa udiali mnohé zázraky a uzdravenia.

Svätý Ján Pavol II. bol zástancom tradičnej rodiny, bojovníkom proti potratom, pápežom rodiny. A práve v dnešnom čase sú rodiny v kríze a ohrození. Nech je nám povzbudením pri ochrane našich rodín jeho motto: „Boh je večný a prichádza k ľuďom cez lásku. Rodina je miestom lásky a života. Miestom, kde láska rodí nový život.“

Svätý Ján Pavol II., oroduj za nás v nebi!

Jozef Sendrej, Teplička

VEL'KÁ NOC 2009 - 2019

ČLOVEK RADOSTI

„Ruženec je mocná zbraň, silnejšia ako atómová bomba, lebo zachraňuje duše, otvára nebo a zatvára peкло,“ hovorievala sestra Lucia, jedna z trojice fatimských detí.

Foto: Peter Lazor

Hoci terajšia situácia nie je normálna, lebo nás obmedzuje v našich aktivitách a prinútila nás zdržiavať sa doma, predsa nás niečo učí a na niečo upozorňuje. Rodičia sú prinútení byť so svojimi deťmi. Súrodenci medzi sebou komunikujú. Starí rodičia nepomáhajú pri starostlivosti o vnúčatá, ale sú sami a odkázaní na pomoc. Táto situácia nám prináša nové poznanie, poznanie vzájomnej lásky, pochopenia, solidarity, rešpektu a súdržnosti. Ak to chceme zvládnuť, musíme všetci rešpektovať príkazy a byť súdržní.

Keďže je zakázané zhromažďovanie, uzatvorili sa aj kostoly a zrušili spoluúčasť na svätej omši, na najväčšej udalosti sveta, na obetovaní Bohočloveka. A my kresťania poznáme, že na druhom mieste po svätej omši je modlitba posvätného ruženca. Jej vrúcnu a úprimnou modlitbou, či už spoločne s rodinou, alebo individuál-

ne, dokážeme vyprosiť milosti a obrátenie srdc k Bohu. Aká veľká je láska ukrižovaného Syna k Matke, taká veľká je sila modlitby posvätného ruženca. Z jeho vôle sa Panna Mária stala aj našou Matkou, a tým sa stala prostredníčkou medzi ním a ľuďom. Skrze ňu vyprosujeme milosti a je pre všetkých útočiskom. Táto žena prijala Božiu vôľu, aby sa Kristus stal človekom a odohnal smrť. Preto **raduj sa (...)**!

A prečo ruženec? Je to naozaj taká silná modlitba? Áno, modlitbou ruženca sa dá učiť katechizmus. Vyznaním Verím v Boha vieme, v čo máme veriť, kto je Boh, Ježiš Kristus, Duch Svätý, Mária a čo sa stalo. Potom v troch úvodných Zdravasoch spoznávame božské čnosti (viera, nádej, láska). Pred každým tajomstvom, pri modlitbe Otče náš, prosíme o chlieb a zhovievavosť pre nás od nebeského Otca. Pri Zdravasoch sa spájame cez Matku s nebom

(Ježišom) a prosíme za danú udalosť, tajomstvo o ochranu v živote a zvlášť v hodine našej smrti. Po desiatich Zdravasoch si uctíme všetky tri božské osoby, a na žiadosť Panny Márie pridávame odprosujúcu modlitbu k nášmu Vykupiteľovi a žiadame ho o milosrdenstvo. No a všetky dôležité udalosti zo života Pána Ježiša a jeho Matky sú rozdelené do štyroch oblastí: radosti, bolesti, slávnosti a doplnené o ruženec svetla. Preto katechizujeme ružencom. Naučme sa, čo nám chce Panna Mária ružencom povedať. Modlime sa ho a vysvetľujme aj iným.

Jedna legenda opisuje, ako počas moru v Ríme pápež sv. Gregor Veľký viedol odprosujúcu pobožnosť. Uskutočnil procesiu s obrazom Panny Márie (Salus populí Romani) cez mesto a pred Anjelským hradom v Ríme pápež uvidel okolo obrazu anjelov, ktorí spievali: „**Raduj sa, nebies Kráľovná,**

ZAPLESAJ A ZARADUJ SA!

aleluja. Lebo koho si nosila, aleluja, z mŕtvych vstal, jak predpovedal, aleluja. "A sám sv. Gregor doplnil ďalšie slová: „Pros, aby nás k sebe prijal, aleluja.“ A takto vznikla mariánska antifóna, ktorá pozdravuje Máriu, radujúcu sa zo vzkrieseného Ježiša. Túto antifónu sa modliavame po ruženci vo Veľkonočnom období.

Pápež Pius V., po víťazstve nad Turkami, nariadil sviatok Ružencovej Panny Márie.

Pápež Lev XIII. modlitbu mariánskeho ruženca, ktorou obrátil Cirkev pred pohromou, odporúča hlavne na vyprosovanie ochrany Božej Matky proti nepriateľom kresťanstva. Žiadal, aby modlitba ruženca mala čestné miesto nielen pre jednotlivca a rodiny, ale aj pre verejné potreby. A odporúča sa ju modliť každodenne aj vo farských kostoloch.

Kristus žije! Máme sa čoho báť? Nemáš vieru? Nemáš sa čoho báť, veď som s tebou. Kresťan by mal byť človekom radosti. Radosť z toho, že Ježiš vstal z mŕtvych. Panna Mária je našou Matkou, podme sa modliť jej ruženec, podme pod jej ochranný plášť, budme súdržní a žime spolu ako jedna rodina.

Renáta Regecová

(Zdroj: časopis Ruženec 3 a 4 /2015; 4/2016; 4/2017)

Chválospev je lyrický žáner, druh ódy. Dodnes má charakter velebenia a chvály. Chválospevy sú nádherné modlitby. V liturgii máme niekoľko chválospevov, napríklad Magnificat alebo Te Deum.

Výnimočným chválospevom Veľkej noci je veľkonočný chválospev, ktorý nazývame **Exultet**. Názov Exultet dostal podľa prvých slov: „Exsultet iam Angelica turba caelorum“ (Zplesaj, nebeský chór anjelov). Exultet siaha až do staroveku, je to vlastne „lucernárium“, slávnostné zapálenie svetla, jeho pozdrav a chvála. V rímskej liturgii sa zachoval len na tomto mieste. Základom je starokresťanský rituál každodenného večerného zapalovania a víťania svetla. Dnešná podoba textu vznikla približne začiatkom 7. storočia. Autor tohto spevu je neznámy, čerpal z myšlienok cirkevných otcov, hlavne sv. Ambróza a sv. Augustína.

Chválospev možno rozdeliť do troch častí. V prvej časti sú jasavým spevom prizvaní anjeli, zem a Cirkev k radosti z Kristovho víťazstva. Druhá časť oslavuje vzkrieseného Krista. V tretej časti sa spája so symbolom veľkonočnej sviečky a hovorí

o význame svetla tejto sviečky. Svetlo, ktoré má počas najdôležitejšej noci nášho jestvovania a nádeje v našu spásu a večný život, preniknúť nocou, zahnať tmu a prinavrátiť radosť.

Chválospev oslavuje veľkonočné tajomstvá Božieho plánu spásy. Zachytáva celé dejiny sveta a vykúpenie ľudí. Počujeme o Bohu, ktorý je mocný, lebo z ničoho stvoril život. O Bohu, ktorý môže vytvoriť a premeniť život každého z nás, ak prenikne naším srdcom jeho volajúci hlas. Počúvame, ako Boh bojuje za svoj ľud, ako ho nenecháva osamote, chce jeho obrátenie a záchranu. „Toto je noc“ rezonuje párkrát z úst speváka, pretože Kristovu smrť a vzkriesenie žijeme dnes, tu a teraz.

Kristus je víťaz, Kristus je kráľ náš, Kristus je vládca náš.

Marianna Sečková,
organizátka

Zdroj: http://www.virc.at/pdf/slovensky/B/B_OstNacht_sk.pdf, <https://ks.kapitula.sk/uploads/fck/file/Br%3a1zda/brazda1-2017.pdf>

ČO ZASEJEŠ, TO BUDEŠ ŽAŤ

Koronavírus sa stal zo dňa na deň súčasťou našich životov, hlavnou témou rozhovorov a aj strachov väčšiny ľudí. Vznikajú rôzne otázky a konšpiračné teórie, ako a prečo vznikol, prečo sa celosvetovo rozšíril a či sa za pandémie skrývajú záujmy osôb, ktoré z nej majú v úmysle ťažiť vo svoj prospech. Či je COVID 19 dielom prírody, alebo človeka, ťažko s istotou povedať.

Informácií je priveľa, mnohé si protirečia, a tak si každý zrejme vyberie, čomu chce veriť. Je priskoro hodnotiť, robiť uzávery. Autorka článku momentálne verí, že nič sa nedeje nadarmo, všetko má svoj zmysel a dôvod. Vesmírne zákony sú v podstate jednoduché: Čo sa deje v makrokozme (napríklad planéta Zem), odzrkadlí sa aj v mikrokozme (napríklad človek), a naopak. Kam smeruje naša pozornosť, tam ide aj naša energia. Človek je sám tvorcom svojho šťastia, ale aj nešťastia. Alebo ináč povedané, čo sme včera zasiali, to dnes budeme žať.

V prírode to tak je odjakživa, že ak sa niekde premnoží škodca, prirodzene sa vyskytne aj predátor, ktorý jeho počty zreguluje. Za posledných sto – dvesto rokov sa však týmto škodcom pre našu planétu stal človek. Nie prvý raz v histórii. Epidémie ako španielska chrípka alebo čierny mor tu už boli aj v minulosti. No človek sa asi nikdy nepoučí. Mysliac si, že je tou najdôležitejšou bytosťou na svete, si človek dovolil priveľa. Z pána tvorstva, ktorému Boh zveril Zem, aby ju spravoval a ochraňoval, sa stal ničiteľ. Člo-

vek z pýchy a sebeckta otrávil vodu, ktorú pije, pôdu, ktorá ho živí, vzduch, ktorý nevyhnutne potrebuje k životu. To žiadny iný druh na Zemi nerobí. Strom zhadí na jeseň listy, aby zotleli, a stal sa z nich na jar kompost pre pôdu. Žiaden odpad. Zvieratá prijímajú stravu, vylučujú ju, zhadzujú srst, ale nakoniec po nich nič neostane, všetko sa v prírode pekne rozloží, zužitkuje. Všetko v prírode pekne funguje v prirodzených kolobehoch. Len človek akosi vypadol z rytmu. Len človek znečisťuje, tvorí hromady odpadu, a táto jeho nemilá činnosť už prekročila všetky znesiteľné hranice. Varovania prírody boli – topenie ľadovcov, minuloročné rozsiahle požiare, ktoré zničili vo veľkej miere pľúca Zeme. Človeka to však nezastavilo. A čo sa deje v makrokozme, to sa musí zákonite udiť aj v mikrokozme. Na rade sú teda pľúca ničiteľa – človeka. A tak tu máme maličký vírus, ktorý dáva veci v prírode opäť do poriadku.

Koronavírus je vo svojom šírení „spravidlivý“. Nerobí rozdiely medzi členom kráľovskej rodiny a chudobným. Vyberie si hollywoodsku hviezdu rovna-

ko, ako obyčajného robotníka. Zasiahne rovnako nezodpovedného lyžiara, ako aj jeho mamu, ktorá nikam nechodí. Všetci sú totiž podľa mňa rovnako zodpovední za to, čo sa deje. S výnimkou detí a ľudí žijúcich v súlade s prírodou, ako sú napríklad domorodé kmene v niektorých krajinách, indiáni a podobní – civilizáciou nedotknutí ľudia. Vírus je asi inteligentný, a týchto ľudí veľmi nepoznačí. Symbolicky sa dá vidieť súvis aj v názve samotného vírusu. COVID 19, pretože jeho vznik je zaznamenaný v roku 2019, ale pre mňa je to 19, pretože sú zaň zodpovední všetci súčasníci narodení v rokoch 1900 – 1999. Tí najstarší z nás znečisťovanie vo veľkom začali – výrobou plastov, stavaním fabrík... a naučili to aj svoje potomstvo. Dnes sú naši milovaní starí krehkí a bezmocní, ale ich vina za to, ako dnes svet vyzerá, je veľká. Nie menšia, ako nás mladších. Zodpovedný je každý, s výnimkou detí. Každý, kto letel lietadlom len kvôli zábave a biznisu. Každý, kto si niekedy kúpil výrobok zabalený v plaste, vyrobený z nerozložiteľných materiálov. Každá mamička, ktorá svoje dieťa zabalila

do jednorazovej plienky. Každý, kto šiel autom, aj keď to nebolo nevyhnutné. Každá žena, ktorá použila antikoncepciu, ktorá z vody, kam sa dostáva, len tak nezmizne – čím zmenšila plodnosť nielen seba, ale aj iným ženám a mužom. Každý, kto použil splachovací záchod, čím ďalej znečisťuje vodstvo – to žiaden suchozemský tvor nerobí, všetci vylučujú do pôdy, lebo tá si s tým vie poradiť – iba človek si dovoľuje znečisťovať vodu, ktorú pije. Takto by sa dalo pokračovať ďalej. Za súčasnú situáciu si môžeme sami. Je nemilá, nekomfortná, vo všetkých smeroch ťažká, ale spravodlivá. Žijeme teraz v ťažkej a smutnej dobe, ktorú sme si ale sami zapríčinili. Čo sme zasiali, to žneme.

Prijatím zodpovednosti by to však celé nemalo skončiť. To, čo by mal človek urobiť, je náprava. Jedine zmena celkového vedomia ľudstva môže byť jeho záchranou. Neškodiť prírode, ale robiť to, na čo ho Boh stvoril – chrániť Zem. Začať by mal od jej čistenia. Príroda nás nepotrebuje, dokonca jej bude bez nás lepšie, ako sa ukazuje za poslednú dobu, čo sme zavretí vo svojich kliečkach. Konečne si planéta od nás trochu oddýchlá. To my sme tí, ktorí potrebujú prírodu. Preto ak sa to raz celé skončí, nesmieme sa vrátiť do starých kolají. Musíme sa poučiť a začať žiť lepšie, ohľadupľnejšie.

Veronika Šebestová

Foto Peter Lazor

NÁŠ DOM SA PREMENIL NA POKOJNÚ OÁZU

Správy o šírení nebezpečného koronavírusu sme v našej rehoľnej komunite vnímali veľmi citlivo. Sme totiž v kontakte s rehoľníkmi po celom svete, a tak sme si vďaka bratom v severnom Taliansku rýchlo uvedomili dôležitosť i nevyhnutnosť preventívnych opatrení.

V posledných dňoch, keď sa konali verejné bohoslužby, sme videli, ako ťažko je ľuďom akceptovať avizované obmedzenia. Necháпали to. Niektorí prichádzali do kostola a na svätú spoveď v očividne zlom zdravotnom stave. Nedali si vysvetliť, že to nie je hrdinstvo. Preto sme zákaz verejných bohoslužieb akceptovali s bolesťou, ale aj s pochopením. Nehľadali sme žiadne spôsoby, ako ho obísť, či ignorovať.

Z POHLĎADU REHOĽNÍKA

ZMENA REŽIMU

V kláštore sme mali niekoľko jednorazových rúšok na tvár. Špeciálne dezinfekčné prostriedky sa nám ani dosiaľ zohnať nepodarilo, sú beznádejne vypredané. Na začiatku sa človek pýtal, ako ochránime seba i ľudí, ktorí budú prichádzať. Vedeť veľkú farnosť a sme aj na krížovateľke ciest, takže zvonček na dverách zvoní za normálnych okolností prakticky nepretržite. Nastalo však obdobie veľkého ticha. Náš dom sa premenil na pokojnú oázu, takmer kartúzu. Po ľuďoch akoby sa zľahla zem. Masívna kampaň v médiách spôsobila, že si uvedomili dôležitosť opatrení a sedia naozaj doma.

TICHO DNÍ

Rehoľná komunita musela vstúpiť do špeciálneho režimu, ktorý sa podobá životu v noviciáte. Tradičný apoštolát nie je momentálne možný, je však viac času na modlitby a obety.

V kláštornej kaplnke sa o 6.30 hod. schádzame na ranných modlitbách a na konventnej svätej omši spojenej s rannými chválami. Vždy, keď je to možné, slávime svätú omšu s úmyslom „za odvrátenie epidémie“. Nasledujú spoločné raňajky a potom individuálna práca. Ticho týchto dní je dobrou príležitosťou k čítaniu, vytvára priestor pre bratov, ktorí potrebujú tvoriť články, exercičné kázne či prednášky. Pri peknom počasí sme rozbehli práce vo farskej a kláštornej záhrade. Čoskoro tam vznikne malé hospodárstvo s ovečkami.

SPOLU TO ZVLÁDNEME

Nariadený pobyt doma prináša niečo, čo tu ešte nebolo. V tom sa iste všetci zhodneme. Mnohým sa vynárala otázka, čo budeme robiť? Ako vyplníme čas? No rovnako neočakávané sme zistili, že až toľko voľného času nemáme.

Mojou povinnosťou je práca v kuchyni, popri tom redigujem články, vybavujem nákupy a poštu, starám sa o ekonomické záležitosti farnosti, cvičím malého psíka.

Keďže som správca farnosti, snažím sa kontaktovať prostredníctvom internetovej stránky svojich veriacich. Píšem im nedeľné oznamy, posúvam informácie z biskupského úradu, zverejňujem svoje kázne... Od začiatku majú možnosť telefonicky sa objednať a prísť do kláštora na sv. spoveď. V priebehu dvoch týždňov využilo však túto ponuku iba pár osôb.

Druhý raz sa rehoľná komunita stretáva v kaplnke na poludnie. Máme spoločné modlitby a po nich obed. Potom si dáme kávu, porozprávame sa a naplánujeme ďalšiu prácu, rozdelíme úlohy. Posledný raz sa stretávame na modlitbách večer o 18.00 hod. Neskorší program je už voľný, zväčša však ostávame spolu, zajeme si, oddýchneme, pozrieme správy. Spať chodievame skoro, pretože budík zvoní o 5.00 hod.

Napriek obmedzenému pohybu sa každý z nás usiluje aspoň raz týždenne vyjsť na prechádzku do prírody, alebo si ide zašportovať. Aj v rehoľnom živote je to nevyhnutné kvôli prevencii tzv. ponorkovej choroby.

Veríme, že život sa čoskoro vráti do pôvodných kolají a my opäť budeme môcť ponúknuť ľuďom svoju službu. Ja osobne dúfam, že obdobie ticha a nútennej prítomnosti doma pomôže mnohým pochopiť, aké dôležité je budovať zdravé vzťahy práve s tými, ktorí sú nám najbližší.

Jozef Sukeník
Spišský Štvrtok

Média nás zaplavujú radami, čo a ako s voľným časom. A nielen média. Učítelia posielajú zadania, úlohy... Na sociálnych sieťach sa objavujú viaceré podporné skupiny týkajúce sa učenia, ale aj čítania rozprávok, divadlá hrajú predstavenia online. Zrazu sme zaplavení riadením domácnosti, domácich úloh svojich ratolesť, novými a novými správami, možno aj neistotou. Zistujeme, že práve naopak, čas je vyplnený plnohodnotne, ba až nestíhame. V každom prípade je potrebné filtrovať množstvo informácií a obmedziť permanentné počúvanie správ a surfovanie na internete.

Napokon, zaiste všetci vírame fakt, že sme spolu v kmeňovej rodine. Práve tento čas je pre nás požehnaním. Máme možnosť hlbšie poznať potreby svojich blízkych, ich problémy, vzťahy s inými. Táto situácia nás neparalyzuje do takej miery, ako nám to chcú predostrieť z éteru. V rodinách prichádzame na to, že sa potrebujeme ukotviť v istotách, ktoré máme vstopené od vlastných rodičov, teda vo viere, modlitbe, nádeji, láske. Postupne si vytvárame denný režim a systém. Je možno menej náročný, ale je správne, keď ho

máme. Prechádzame do karanténnej rutiny. Napriek tomu je skvelým nápadom predsviažiť si na každý deň nejakú činnosť, ktorou sa bude daný deň odlišovať od predchádzajúceho.

Starých rodičov tešia naše videohovory, každý telefonát, prejav záujmu. Všetci si zvykáme nosiť aj rúška. Pozorujeme, že sa stali samozrejmosťou a deťom sme to tiež dlho vysvetľovať nemuseli, sme im vzorom, tak akosi prirodzene napodobňujú naše správanie. Stávajú sa módnym doplnkom. Podobne vysvetľovanie celkovej situácie nemusí byť zdĺhavé, základné fakty sú jednoznačné a znova v danej situácii deti preberajú vzorce správania. Pre nich je dôležitá prítomnosť aspoň jedného rodiča, ktorý sa správa pokojne, a cíti sa istejšie, napriek nepriaznivej situácii. Je vhodné dať im aj jednoduché inštrukcie a povedať, že je dôležité, aby sme ostali doma, pretože je to bezpečnejšie pre nás, pre starých rodičov, aj pre kamarátov a všetkých ľudí. Tiež pozorujú naše konanie v oblasti solidarity. Buďme im teda pozitívnymi vzormi, užime si spoločne trávený čas a s Božou pomocou to zvládneme.

Adriana Lazorová

ODKAZY NIELEN PRE DETI

2. apríla 2005 v predvečer sviatku Božieho milosrdenstva zomrel veľký pápež, ktorého si my, vaši rodičia, starí rodičia, navždy zachováme vo svojom srdci. Jeho láska k mladým, priateľstvo, dar zmierovania nepriateľov zanechali stopy až do dnešných čias. Mal veľmi rád deti a rodiny.

Zanechal im veľa odkazov prostredníctvom kníh, kázní, encyklik.

1.				
2.				
3.				

4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					

Jeho meno objavíte vylúštením tajničky.

1. Ročné obdobie
2. Starší Mojžišov brat, prvý židovský veľkňaz
3. Čo nám po smrti prisľúbil Pán?
4. Prvý pápež
5. Noemova loď
6. Prírodný živel (iný ako oheň)
7. Znak evanjelistu Jána
8. Dopravný prostriedok Pána Ježiša na mori
9. Rímske číslo 2

Stále aktuálne a povzbudzujúce odkazy veľkého pápeža do dnešných čias:

1. „Nebojte sa!“

V Písme nachádzame slová povzbudení pred strachom – „Nebojte sa!“ – až 365krát. Čiže jedno „Nebojte sa!“ pripadá na jeden deň. Preto máme pamätať na to, že sme Božie deti a strach v nás a v našom srdci nemá miesto. Ján Pavol II. pripomínal, že „moc Kristovho kríža a vzkriesenia je väčšia ako všetko zlo, z ktorého by človek mohol a musel mať strach.

Kristus po svojom zmŕtvychvstaní povedal apoštolom a ženám: „Nebojte sa!“ Tieto slová potrebujeme dnes počuť možno viac ako kedykoľvek predtým, aby sme sa nebáli, pretože Boh je veľký a stojí pri nás v každej skúške.

2. „Mária je cesta, ktorá vedie ku Kristovi.“

Ak niekto hľadá Boha, najkrajšia a najkratšia cesta k nemu

vedie cez našu nebeskú Matku. Môžeme hľadať všade a často sa nám budú ponúkať rôzne klamné cesty, my však pamätajme, že Panna Mária je práve preto našou Mamou, ktorá nás dokáže pochopiť viac ako vlastná mamka a na jej príhovor Ježiš neodmietne žiadnu prosbu. Nech je preto Matka Božia našou cestou, ktorá nás s istotou dovedie ku Kristovi. On nás dokáže vyliečiť zo všetkých zranení.

3. „Lásku bez kríža nenájdeš a kríž bez lásky neunesieš.“

Naším krížom, našou ťarchou sú všetky naše starosti, zlo, bolesti, ktoré v živote podstupujeme – napríklad, keď nás niekto ohovára, niekto po nás bezdôvodne kričí, príde zlá choroba, opustí nás kamarát alebo príbuzný. Ak poznáme utrpenie, dokážeme mať radi iných a vcítiť sa do ich trápení. Boh nám dáva kríž nie preto, aby nás trestal, ale aby nás obrúsil ako drahý kameň. Niešť ťažkosti a ne-

príjemnosti s láskou sa dá jedine s Bohom. Boh nám dáva potrebné milosti, aby sme dokázali uniesť naše kríže. Boh je láska.

5. „Nie je bohatý ten, kto veľa vlastní, ale kto veľa dáva; ten, kto je schopný darovať seba samého.“

Aj chudobní môžu obohatiť svet. Svätý Ján Pavol II. raz povedal: „Ste povolaní, aby ste napriek svojej chudobe obohatili svet.“ Darovať sa neznamena darovať dary. Darovať seba znamená ponúknuť svoje srdce na dlani aj tým, ktorí si našu lásku najmenej zaslúžia, aj tým, ktorí nám niekedy ublížili. To je naozaj ťažké.

Od verejného pôsobenia Jána Pavla II. prešlo už niekoľko rokov, jeho slová v nás rezonujú dodnes. Jeho myšlienky sú a neustále budú zdrojom inšpirácie a povzbudení pre všetkých, malých i veľkých.

Adriana Lazorová

(V článku sú uvedené informácie zo <https://www.slovoplus.sk/6-odkazov-svateho-jana-pavla-ii-svetu/>)

KARANTÉNA AKO PRÍLEŽITOSŤ

Mladý muž sa učí remeslu svojho otca. Bude z neho dobrý tesár.
No uvedomuje si, že stolárstvo nie je jeho poslaním. Pripravuje sa na čosi dôležitejšie
za zatvorenými dverami nenápadného domu v Nazarete.

Tri predpovede. Zrazu to prišlo. Posledná večera, Getsemani, zajatie. Všetci sa rozpáchli. Bičovanie, korunovanie trnám, nesenie kríža, výsmech, ukrižovanie a smrť. Zapečatený hrob. Beznádej zmiešaná

so strachom. Myšlienky apoštolov – „Zabijú aj nás?“. Úkryt za zatvorenými dverami. Nečakaný príchod žien. Hrob je prázdny. Ján a Peter utekajú. Posmrtné plachty ako nemá svedkovia čohosi veľkého. Ján uveril. Stretnutie so zmrtvychvstalým Ježišom za zatvorenými dverami. Misijný rozkaz.

Apoštoli a ďalší učenici sú spolu. Je s nimi aj Panna Mária. Spoločne sa modlia za zatvorenými dverami. Hukot z neba, ohnivé jazyky, každý hovorí inou rečou. Plní sa poslanie ohlásiť evanjelium celému svetu. Misijné dielo Cirkvi, ktoré trvá podnes.

Tieto riadky píšem po 4. pôstnej nedeli. Je to už tretí týždeň, čo máme samoštúdium a školy sú zatvorené do odvolania. Počet chorých sa približuje k číslu 300. Dnes, keď čítaš tento článok, je situácia trochu iná.

No stále musíš ostať doma – v karanténe. Čomu nás učí tento špeciálny čas?

Ježiš sa na svoje verejné účinkovanie pripravoval 30 rokov. Susedia nevedeli, že vo vedľajšom dome býva

ich Stvoriteľ. Jeho poslanie sa rodilo za zatvorenými dverami. Rovnako apoštoli po Ježišovej smrti ostávali za zatvorenými

mi dverami. Až k nim prišiel Zmŕtvychvstalý a zbavil ich strachu. Po jeho nanebovstúpení sa za zatvorenými dverami modlili o dar Duchu Svätého. Keď bol zoslaný, nebáli sa hlásať evanjelium celému svetu, ba dokonca položiť za svoj život.

Aj my teraz prežívame podobné chvíle. Sme odrezaní od sociálneho života, ale nie sociálnych sietí. Chýba nám priamy kontakt s ľuďmi, no kontakty našich mobilov sú často využívané. Nie je nám dovolené zhromaždiť sa na svätej omši, ale to nám nebráni prežívať naplno sviatočné chvíle týchto dní. Ako využívaš tento čas ty?

**Nenechaj si
zobrať sviatočnosť
Veľkonočného
obdobia.**

Možno aj teba teraz pripravuje Boh na tvoje budúce povolanie. Doma. Za zatvorenými dverami. Máš veľa príležitostí. Môžeš rásť intelektuálne – čítaním kníh, na ktoré si normálne nevieš nájsť čas; umelecky – zvelaďovať svoj talent, sadnúť si k plátnu, alebo nástroju a zdokonaľovať svoje schopnosti. Môžeš rásť v láske k ľuďom, ktorí žijú s tebou doma, prehĺbiť si vzťahy práve s tými, ktorí nám niekedy vedia liezť poriadne na nervy. Nemôžeš slúžiť v spoločenstve, no tvoja rodina ťa potrebuje. Tvojho mladého ducha, optimizmus i pomocné ruky. Máš príležitosť otvoriť si Sväté písmo, čítať knihy, ktoré prehĺbia tvoj vzťah s Bohom, rozprávať sa s ním viac, nájsť si čas práve na neho. Dovoľ mu konať.

Nenechaj si zobrať sviatočnosť Veľkonočného obdobia. Práve počas týchto dní sa nechaj ním premieňať viac. Nemusíš brať karanténu ako väzenie, ale ako príležitosť na svojej osobnej rasti. Aby sme potom, keď nás vypustia vonku, vedeli naplno konať, svedčiť a milovať.

Mária Reinerová ml.

*Socha zmŕtvychvstalého Krista
v Markušovciach, Foto: Peter Lazor*

DRAKOBIJEC MOJA CESTA

MAREK DOMES, JURAJ HAJKOVSKÝ

Každý chlapec túži prežiť veľké dobrodružstvo a stať sa hrdinom. Artúr, hlavný hrdina knihy Drakobijec, zisťuje, že skutočným hrdinstvom je byť dobrý a každodenným dobrodružstvom je boj s hriechmi.

Artúr sa v snoch stretáva s neznámou postavou Pútnika, ktorému nevidí do tváre, ale aj tak ho niečím zaujme a počúva každé jeho slovo. Pútnik ho pripravuje na boj so sedemhlavým drakom svojimi dobrými radami. Vyzýva ho, aby si našiel dôverníka a požiadal ho o pomoc so zložitejšími úlohami. Výcvik drakobijca preto podporí Artúrov otec a postupne hľadajú cestu, ako si byť o niečo bližšie.

Sedem dračích hláv predstavuje sedem hlavných hriechov. Artúrovou úlohou je vypestovať u seba sedem cností, napríklad striedmosť, pokoru, štedrosť či dobroprajnosť. Vonkajší svet hrá proti nemu. Je lákavé nedeľiť sa o veci, venovať viac času

hre ako učeniu, dovoliť spolužiakom, aby hovorili hanlivo o dievčatách. Každodenný boj s hriechmi metaforicky prežíva hlavný hrdina aj ako boj s drakom vo svojich snoch.

Napriek nosnej téme nepôsobí kniha moralisticky. Dej nás zavedie do skutočných bojov s drakom, ale aj do školy, na prázdniny k starým rodičom a medzi kamarátov. Podľa autorov je určená pre chlapcov vo veku 9 – 13 rokov. V ideálnom prípade ju majú čítať spoločne so svojim otcom a okrem knihy samotnej je pre nich pripravená aj webová stránka a možnosť zakúpiť si hru, vďaka ktorej prežijú rovnaké dobrodružstvo ako Artúr.

Štylisticky a obsahovo je dieľo zvládnuté na úrovni primeranej pre čitateľov z druhého stupňa základnej školy. Zložité slová sú vysvetľované a pre detského čitateľa nie je rozuzlenie jednotlivých kapitol predvídateľné. Medzi negatíva patrí predovšetkým to, že niektoré dejové prvky sa opakujú viackrát krátko za sebou a pôsobia to zbytočne rušivo až nudne.

Občas sa dokonca na dvoch stranách zopakuje doslovne tá istá veta opisujúca nejaký zážitok a čitateľ začína netrpezlivo očakávať, kedy sa „konečne“ posunie dej dopredu. Text tak miestami pripomína rozpravku určenú pre mladšie deti, napriek tomu, že by mal byť dobrodružnou knihou pre mládež.

Knihy Drakobijec – moja cesta môže poslúžiť ako vhodný stimul na otvorenie mnohých otázok o správnom spôsobe života. Podnecuje rozhovory

Sedem dračích hláv predstavuje sedem hlavných hriechov.

medzi otcom a synom, v ktorých odhalia svoje tienisté stránky a spoločne hľadajú spôsoby na ich prekonávanie.

Podporuje poznanie, že skutoční hrdinovia musia bojovať v prvom rade sami so sebou, so svojimi negatívnymi vlastnosťami. Dračie hlavy hriechov nikdy nemiznú, iba sú na čas oslabené. Ak máme pocit, že si s jednou poradíme, zaútočí iná. A ako uvádzajú autori, tento boj nekončí po dočítaní poslednej stránky. Zavretím knihy sa začína v skutočnom svete.

Zuzana Klučárová

**TERMÍNY PRVÉHO
SVÄTÉHO PRIJÍMANIA
V NAŠEJ FARNOSTI:**

Teplička a Lieskovany
Markušovce

17. mája 2020
24. mája 2020

LINECKÉ REZY

CESTO 1 (hnetené)

Ingrediencie: 350 g múky špeciál, 200 g Palmarinu, 2 žĺtky, 100 g práškového cukru, 1 prášok do pečiva, 2 lyžice kyslej smotany.

Všetko spracujeme na vláčne cesto. Rozdelíme na 2 polovice. Plech dobre vymastíme, posypeme múkou. Jednu polovicu cesta vyvaľkáme, dáme na plech, potrieme lekvárom a na to dáme cesto miešané.

CESTO 2 (miešané)

Šľaháme 2 žĺtky, 50 g Palmarinu, 250 g práškového cukru, pridáme 220 g mletých orechov, 200 ml mlieka, 150 g polohrubej múky a sneh zo 4 bielok.

Premiešame, vylejeme na lekvár a dáme druhú polovicu hneteného – vyvaľkaného cesta. Popicháme vidličkou a pečieme 25 min. pri teplote 170 °C. Po vychladnutí cestá vyklopíme z plechu a ľubovoľne ozdobíme čokoládou alebo bielou/ružovou polevou.

POLEVA

300 g práškového cukru, šťavu z 1 citróna, 2 lyžice horúcej vody spolu premiešame a vylejeme na koláč. Pre docielenie ružovej polevy použijeme trochu potravinárskeho farbiva.

*Dobrá chuť praje
Marta Kamenická*

INFORMÁTOR TEPLIČKA

Dňa 23. februára 2020 boli niektorí veriaci z Tepličky prítomní na duchovnej akcii Ruženec za Slovensko, kde sa v zaplnenej aréne v Poprade (spolu s ďalšími veriacimi z viacerých častí krajiny) modlili za správne smerovanie Slovenska.

Josef Sendrej

INFORMÁTOR MARKUŠOVCE

POD TVOJU OCHRANU SA UTIEKAME

Dňa 11. februára 2020 na sviatok Panny Márie lurdskej sa vo farskom kostole v Markušovciach pri svätej omši vysluhovala Sviatosť pomazania chorých. Cirkev odporúča chorých Pánovi, aby im uľavil v ťažkostiach a odpustil hriechy.

• Dňa 21. februára 2020 sa na fare v Markušovciach konalo zasadanie pastoračnej rady.

KAJAJTE SA A VERTE EVANJELIU

Popolcovou stredou 26. februára 2020 sa začalo pôstne obdobie, ktoré nám znovu pripomína nesmierne obeť bolestnej smrti Ježiša Krista za hriechy sveta, za naše hriechy.

PANE, ZOSTAŇ S NAMI

V čase pandémie koronavírusu bolo od 16. marca 2020 do odvolania zrušené verejné slúženie bohoslužieb. Počas tohto obdobia bola vo farskom kostole v Markušovciach a v kostole na Tepličke vyložená Oltárna Sviatosť k celodennej súkromnej poklone. Veriaci museli dodržať prísne zdravotné bezpečnostné opatrenia.

Monika Hamráková

VYDÁVA

Rímskokatolícka Cirkev,
farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:

Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:

Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Klučárová
Mgr. Zuzana
Klučárová PhD.
Ing. Renáta Regecová

Sadzba

a grafická úprava:
Dana Košková

Technické

spracovanie:

Tlačiareň Kežmarok

Jazyková úprava:

Mgr. Barbora Klučárová

Odborný konzultant:

Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:

prof. ThDr. František
Tondra, spišský
diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrované OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 1000 kusov.

Adresa redakcie:

Rímskokatolícka Cirkev,
farnosť Markušovce,
Míchalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:

www.farnosťmarkusovce.sk

[f www.facebook.com/
Pokojadobromarkusovce](https://www.facebook.com/Pokojadobromarkusovce)

**Redakcia si vyhradzuje
právo upravovať
príspevky.**

**Nevyžiadané rukopisy
nevraciame.**

NEPREDAJNÉ.

*Časopis vyšiel
aj s podporou
Obce Markušovce.*

Foto Hlavná loď kostola s pôvodnými malbami, archív rodiny Križovskej